

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 14 februari 1908, kl. 1 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om åtgärder för införande af förenklade bestämmelser i fråga om anteckning i kyrkobok rörande svenskar, som från utlandet återinflyttat till Sverige.

Till utskottets behandling har blifvit hänvisad en af herr *Heüman* väckt motion, n:o 25, hvaruti motionären hemställer, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t snarast möjligt vidtaga åtgärder för införande af förenklade bestämmelser i fråga om anteckning i kyrkobok af från utlandet återinflyttade svenskar, särskildt med afseende på dessas äktenskapsförhållanden.

Såsom stöd för motionen har anförts följande:

»I våra dagar pågår med rätta en stark rörelse för att underlätta våra emigrerade landsmäns återvändande till fosterjorden. Till ett sådant underlättande skulle efter min mening i ej ringa grad bidraga, om förenklade bestämmelser infördes i fråga om kyrkoskrifningsförhållanden i Sverige för dessa återvändande emigranter, särskildt i fråga om deras äktenskapsförhållanden.

I bästa fall, där det icke är förkommet, återlämnas nu vid återinflyttning till Sverige det gamla utflyttningsbetyget härifrån till det främmande landet.

*Motionens
motivering.*

Men återkommer personen såsom ogift och sedan här vill för ingående af äktenskap styrka sin äktenskapsledighet, så återstår för honom eller henne icke annat än att göra detta antingen med borgen af två vittnesgilla personer från ort och ställe, hvilka i allmänhet äro ganska svåra att anskaffa, eller ock att vänta i sex månader, medan, jämlikt lagen af den 14 oktober 1898, lysning sker i allmänna tidningar.

Det synes, som om denna tid kunde saklöst förkortas till tre månader eller samma tid, som är stadgad för äktenskapsjäfs anförande, då sökanden icke vistats utom Sverige, Norge, Danmark och Finland.

Ännu olägligare ställa sig förhållandena, ifall den återvändande emigranten å utrikes ort avslutit äktenskap, särskildt då denna utrikes ort, såsom i de flesta fall, är Amerikas Förenta stater, som icke biträdt de konventioner, på hvilka kungl. förordningen af den 8 juli 1904 om reglerande af vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap m. m. stöder sig.

Ett i Amerika ingånget äktenskap för en till hemlandet återvändande svensk blir visserligen enligt § 1 i lagen af den 1 juli 1898 här antecknad, men utan att äktenskapet därmed är på något sätt juridiskt legaliseradt eller kontrahenternas och deras barns rättsliga ställning därmed betryggad.

I detta fall skulle många svårigheter för hemvändande svensk-amerikaner kunna undanröjas, om för dessa af präst i Augustanasynoden utfärdade flyttningsattester kunde under vissa garantier vinna rättslig giltighet såsom inflyttningsbetyg till kyrkoskrifningsort i Sverige.

Önskligt vore, att åtgärder i detta syfte kunde vidtagas så snart, att förslag till bestämmelser härom kunde föreläggas årets kyrkomöte, att icke en så välbehöflig reform behöfde ytterligare fördröjas i fem år.»

*Gällande
stadganden.*

Utskottet har ansett sig böra till en början erinra om de nuvarande bestämmelserna angående anteckning af i utlandet ingångna äktenskap. I lagen af den 1 juli 1898 stadgas: »§ 1. Äktenskap, som å utrikes ort slutits, utan att svensk lags föreskrifter därvid blifvit iakttagna, må i kyrkobok antecknas, så framt äktenskapet, enligt intyg af utländsk myndighet, blifvit å den utrikes orten i där föreskrifven form inför kyrklig eller borgerlig myndighet slutet, eller ock Konungen på grund af särskilda omständigheter funnit skäl att sådan anteckning eljes medgifva. Är intyg, hvarom ofvan sägs, utfärdadt af annan myndighet än norsk, skall myndighetens behörighet att sådant intyg utfärda vara bestyrkt af svensk beskickning eller konsul. — § 2. Utan hinder däraf,

att utrikes slutet äktenskap blifvit i kyrkobok antecknad, må äktenskapets giltighet rättsligen pröfvas.»

Den grundsats, hvarpå bestämmelsen i § 1 hvilar, är närmare utförd i lagen af den 8 juli 1904 § 6, som lyder: »Är äktenskap å utrikes ort slutet i form, som lagen å den ort föreskrifver, skall äktenskapet, ehvad fråga är om svenska eller utländska undersåtar, här i riket anses vara i behörig form afslutadt».

I fråga om anteckningen af hinderslöshet till äktenskap gäller för dem, som under sin vistelse utomlands förblifvit svenska undersåtar eller efter återkomsten återfått svensk medborgarrätt, bestämmelsen i 15 kap. 19 § kyrkolagen:

»Om någon obekant person vill låta lysa för sig, skall det ej ske, förrän han till prästen framter säkra bevis om sitt lefverne och sina villkor; eller några tillstädesvarande vissa och trovärdiga män därom kunna vittna.»

Till dessa bestämmelser komma dessutom föreskrifterna i lagen af den 14 oktober 1898:

»Svensk man eller kvinna, som vill ingå äktenskap, men icke kan på det i 15 kap. 19 § kyrkolagen föreskrifna sätt styrka sin hinderslöshet, äge genom tillkännagifvande, som tre gånger införes i allmänna tidningarne, kungöra sitt förehafvande, med fullständig uppgift om sitt namn, sin ålder och sin födelseort samt om de orter, där han eller hon vistats, så ock med anvisning, hos hvilken församlings präst och inom hvilken tid äktenskapshinder bör anmälas; och skall tiden för sådan anmälan utgöra, där sökanden icke vistats utom Sverige, Norge, Danmark och Finland, minst tre månader och i annat fall minst sex månader från det att tillkännagifvandet sista gången införts. Har icke inom sålunda utsatt tid äktenskapshinder hos prästen anmälts eller eljest blifvit för honom kunnigt, må lysning för sökanden i vanlig ordning utfärdas.»

I fråga om sådana personer åter, som äro vid sin återkomst främmande undersåtar, hvilka utgöra det ojämförligt största antalet, gäller kungl. förordningen huru utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, må styrka, att hinder mot det äktenskaps afslutande ej är för handen, den 8 juli 1904 § 1, som lyder: »Utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, skall med intyg af behörig myndighet i den stat, han tillhör, styrka, att enligt lagen i sagda stat hinder ej finnes emot afslutande af det äktenskap, hvarom fråga är. I intyget skall särskildt angifvas, huruvida mellan dem, som vilja gifta sig, veterligen finnes skyldskap eller svägerlag; är sådan förvandtskap kunnigt, skall dess beskaffenhet meddelas.

Intyget skall ock innehålla upplysning, huruvida den främmande statens lag innehåller föreskrifter om lysning för det fall att undersåte i den stat vill ingå äktenskap utom sitt hemland, samt, där sådan lysning är stadgad, underrättelse, huruvida den ägt rum. Intyg, hvarom nu är sagdt, skall, där det ej utfärdats af norsk myndighet eller af här i riket anställd diplomatisk eller konsulär ämbetsman, vara åtföljdt af sådan ämbetsmans bevis, att intyget är af behörig myndighet utfärdadt.»

*Utskottets
yttrande.*

Dessa bestämmelser vålla i regeln stora svårigheter vid tillämpningen, beroende därpå, att de intyg från utländsk myndighet, med hvilka vederbörande immigranter hafva att hos pastor i den svenska församling, dit de inflytta, styrka ingånget äktenskap eller hinderlöshet till äktenskap, i de flesta fall saknas och icke kunna af immigranten utan betydande kostnader, tidsutdräkt och besvär anskaffas. Vederbörande pastor är då förhindrad att i kyrkoboken anteckna äktenskapet såsom giltigt eller att annorledes än efter iakttagande af ofvan omnämnda lagstadgade formaliteter utfärda lysning till äktenskap. Enahanda är förhållandet, då från utlandet medförda intyg äro i ett eller annat afseende ofullständiga. I sådant fall torde dock mången gång, då pastor känner sig öfvertygad om det bristfälliga bevisets trovärdighet, detsamma godtagas såsom fullt bevis angående däri angifna omständigheter. Likaså lärer stundom bestämmelsen i 15 kap. 19 § kyrkolagen om vittnesmål angående hinderlöshet till äktenskap af »tillstädesvarande, vissa och trovärdiga män» tolkas så, att densamma får gälla äfven om skriftliga intyg från i utlandet boende vittnen. Någon enhetlig praxis i dessa afseenden torde emellertid icke förefinnas.

Utskottet anser det vara otvifvelaktigt, att med nuvarande bestämmelser åtskilliga svårigheter uti de af motionären angifna hänseenden uppstå för från utlandet hemflyttande landsmän, äfvensom att ett undanröjande eller minskande af dessa svårigheter skulle i sin mån underlätta återinvandringen till Sverige.

Det vore, enligt utskottets mening, önskvärdt, om förenklade former kunde införas för sättet att hos pastor i den svenska församling, dit inflyttningen sker, styrka verkligheten och lagligheten af utomlands ingånget äktenskap äfvensom hinderlöshet till äktenskap. I all synnerhet borde en förenkling kunna åstadkommas i det fall, då vederbörande under sin vistelse utomlands varit medlem af församling tillhörande ett fast organiseradt kyrkosamfund, sådant som t. ex. Augustanasynoden i Norra Amerika.

De vägar, på hvilka en lättnad i afgifna afseenden skulle kunna beredas och hvarigenom en återinvandring skulle i sin mån främjas, lära ej utan en närmare utredning kunna definitivt angifvas.

Utskottet anser emellertid — särskildt med tanke på underlättnad af återinvandringen från Norra Amerika — att i ett stort antal fall åsyftadt resultat skulle ernås, därest föreskrifter kunde meddelas,

att betyg, utfärdadt af vederbörande pastor, tillhörande kyrkosamfund, som efter pröfning befunnits äga i detta afseende betryggande, ordnade kyrkliga förhållanden, affattadt enligt fastställt formulär och försedt med vederbörande församlings sigill, tillerkännes full giltighet i Sverige utan vidare attestering; och borde ett sådant betyg, enligt utskottets mening, äga fullt vitsord ej blott i fråga om ingånget äktenskap eller hinderlöshet till äktenskap utan äfven beträffande öfriga förhållanden, hvilka äro af beskaffenhet att bära i kyrkobok antecknas, såsom uppgifter om barns ålder, dop etc.;

att, där hinderlöshet till äktenskap skall styrkas genom »vissa och trovärdiga» mäns vittnesmål, detta under erforderliga garantier (intyg af konsul angående vittnenas trovärdighet e. d.) må kunna ske äfven genom personer, boende å den ort i utlandet, där den återinvandrade vistats;

samt att, där för styrkande af hinderlösheten tillkännagifvande i allmänna tidningarna äger rum — med upphäfvande af bestämmelsen om sex månaders anmälningstid i fråga om dem, som vistats utom Sverige, Norge, Danmark eller Finland — tiden för alla fall bestämmes till tre månader.

På grund af hvad utskottet här ofvan anfört, får utskottet hemställa,

att Första Kammarén för sin del i anledning af förevarande motion ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt vidtaga åtgärder för införande af förenklade bestämmelser i fråga om anteckning i kyrkobok rörande från utlandet återinflyttade svenskar, särskildt med afseende på deras äktenskapsförhållanden.

Stockholm den 14 februari 1908.

GUSTAF BERG.